

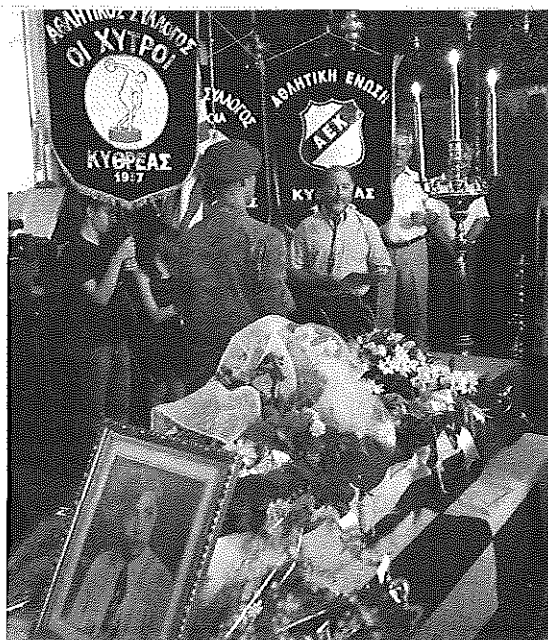
Αντρέας Σπύρου Χατζηγιακουμή

1954-1975

Την Κυριακή, 19 Αυγούστου 2007, στις 5 μ.μ στον Ιερό Ναό Αγίας Βαρβάρας στο ομώνυμο χωριό γράφτηκε το τέλος ενός γοηγοθά για τη οικογένεια του Ανδρέα Σπύρου Χατζηγιακουμή από την Κυθρέα, εθελοθνή της Εθνικής Φρουράς και από τον τραγικό Ιούλη του 1974 αγνοούμενου.

Γονείς του η Ειρήνη Χατζηγιακουμή, πρωταγωνίστρια ης αρχαίας ελληνικής τραγωδίας του Σοφοκλή που ζωντάνεψε στις μέρες μας σηκώνοντας περήφανα και καρτερικά το διπλό σταυρό του μαρτυρίου της και ο ηρωομάρτυρας της Κυθρέας, ο Σπύρος Χατζηγιακουμής που στις 18 Οκτωβρίου 1958 έδωσε την ζωή του για την ελευθερία της Κύπρου από τον αγγλικό ζυγό. Μικρότερα από τον Αντρέα αδελφία ο Κώστας, ο Γιάννης που μετονομάστηκε σε Σπύρο μετά το θάνατο του πατέρα του και η Χρυστάλλα.

Το νήμα της ζωής του ήρωα Αντρέα κόπηκε το 1974, στα 20 μόλις χρόνια του, στην πιο όμορφη περίοδο της ζωής, όταν συνειδητά και αψηφώντας τις οποιοσδήποτε συνέπειες έτρεξε να σταματήσει τις ορδές του εισβολέα. Τα οστά του βρέθηκαν ύστερα από 33 χρόνια, σε ομαδικό τάφο στο Καζάφани.

Της εξοδίου ακοιουθίας προέστη ο συγχωριανός μας πανοσιολογιότατος Αρχιμαντρίτης Φλωρίνης Επιφάνιος και επικήδειο εκφώνησε ο επίσης συγχωριανός μας Γενικός Διευθυντής του Υπουργείου Άμυνας δρ. Πέτρος Καρεκλής:

«Με βαριά καρδιά σύραμε τα βήματά μας και συγκεντρωθήκαμε σήμερα εδώ, στον ιερό τούτο χώρο, για ν' αποτίσουμε τον ύστατο φόρο τιμής και να εκφράσουμε την ευγνωμοσύνη μας σ' ένα γενναίο βήαστό της πολύπαθης Κυπριακής γης, που θυσίασε ό,τι πολυτιμότερο είχε, τη ζωή του την ίδια, για την προάσπιση της Πατρίδας μας, ως Εθελοντής στην Εθνική Φρουρά, ενάντια στον τουρκικό Αττίλα του 1974.

Η κηδεία του Έρωα, από την κατεχόμενη Κυθρέα, Ανδρέα Χ' Γιακουμή, που τελείται σήμερα μετά από 33 ολόκληρα χρόνια, υπενθυμίζει το χρέος που έχουμε, το συλλογικό και το ατομικό, για να δικαιώσουμε τη θυσία όθων των παλικαριών μας ώστε να δει αυτός ο τόπος " τζιαί δροσιάν τζιαί ποσπασιάν".

Η κατεχόμενη Κυθρέα, βασίλισσα του Πενταδακτύλου με τις απaráμιλλες χάρες, και η γύρω περιοχή της, ο αρχαίος πολιτισμός και η ανάπτυξη της οποίας παραμένουν δυστυχώς αδρανοποιημένα στο χρόνο για περισσότερες από τρεις δεκαετίες, αότου οι Τούρκοι εισβολείς άρπαξαν με τη βία και την παρανομία ένα από τα ομορφότερα κομμάτια του νησιού μας, τόπος με έντονη την ελληνική ταυτότητα μέσα στους αιώνες, διεφύλαξε το χαρακτήρα της και συνέβαθε σημαντικά σε όθους τους Εθνικούς αγώνες της νεότερης ιστορίας της Κύπρου, κρατώντας μακριά όθους τους τυράννους και κατακτητές που πέρασαν από τον τόπο.

Όπως και στον απελευθερωτικό αγώνα της ΕΟΚΑ του 1955-59 έτσι και στις άνισες μάχες απέναντι στην καταθλιπτική υπεροχή της ποθελμικής μηχανής των ορδών του Αττίλα το ζοφερό Ιούλιο του 74', που ακολούθησε το προδοτικό πραξικόπημα της 15ης Ιουλίου, οι Κυθρεώτες, πρόθυμοι πάντοτε, προσέφεραν διακρινόμενοι για το αγωνιστικό τους πνεύμα με κάθε τρόπο τις υπηρεσίες τους με όθα τα μέσα που είχαν στη διάθεσή τους για την υπεράσπιση της πατρώας γης, έτοιμοι να προσφέρουν και αυτήν ακόμη τη ζωή τους στον ιερό βωμό της ελευθερίας. Μακρύς όμως ο κατάλογος και βαρύ το τίμημα, με δεκάδες πεσόντες και αγνοουμένους κατά την τουρκική εισβολή, από την Κυθρέα, το Νέο Χωριό, το Τραχώνι, τη Βώνη, το Έξω Μετόχι, τη Μια Μηλιά και το Παλαίκυθρο, όπως και από κάθε γωνιά της μαρτυρικής μας πατρίδας.

Βαρύ το πένθος και αβάστακτος ο πόνος. Τριάντα τρία χρόνια μετά ενταφιάζουμε ακόμα ηείψανα νεκρών της κυπριακής τραγωδίας και φαίνεται ότι τούτο θα συνεχίσει για πολύ ακόμα. Αυτό το γεγονός και μόνο δείχνει πως η τραγικότητα των καιρών που έζησε η Κύπρος το 1974 δεν είναι παρελθόν, αηλλά μια οδυνηρή σημερινή πραγματικότητα. Αυτό το γεγονός και μόνο δείχνει πως οι πηηγές παραμένουν ανοικτές και δύσκολα θα κλείσουν. Και πώς να κλείσουν, όταν ακόμη θάβουμε νεκρούς του 1974; Πώς να ειρνεύσουν οι συνειδήσεις μας όταν ακόμη αναζητούμε τους Αγνο-

ούμενούς μας; Όταν ακόμη οι πρόσφυγες περιμένουν να επιστρέψουν στις πατρογονικές τους εστίες; Όταν οι εγκλωβισμένοι και οι παθόντες περιμένουν τη μέρα του λυτρωμού και της δικαίωσης όπως και ολόκληρος ο λαός μας;

Με την ταυτοποίηση και την ταφή των λειψάνων του Ανδρέα, τα αδέρφια του, οι φίλοι, οι εκτιμητές της θυσίας του, όλοι εμείς, θα ξέρουμε μετά το τέρμα 33 χρόνων σκληρής δοκιμασίας και αβεβαιότητας, πού να ανάψουμε ένα καντήλι και πάνω σε ποια μαρμάρινη πλάκα θα αφήσουμε να κυλήσουν τα δάκρυα του πόνου μας, πού να εναποθέσουμε τα στεφάνια και τα λουλούδια της αγάπης μας, της υπερηφάνειας, του θαυμασμού και της θύμησής μας. Θα έχουμε πού να οδηγήσουμε τους νεότερους για να τους πούμε ότι στον τάφο τούτο κείται ο Ήρωας που συνειδητά επέλεξε να θυσιαστεί γιατί δεν μπορούσε να προδώσει τις αξίες που βαθιά πίστευε και υπηρετούσε: τη δημοκρατία, την ελευθερία, τη δικαιοσύνη, τον αγνό πατριωτισμό που πάντοτε είχε μέσα του ο Έλληνας.

Βρίσκω πικρό και βαρύ το έργο να μιλήσω σήμερα για το συγχωριανό, από την προσφιλή γενέτειρά μας Κυθρέα, Ήρωα Ανδρέα Χ' Γιακουμή, γι' αυτόν τον αγνό αγωνιστή της ελευθερίας. Γιατί εκείνος είναι, που με τη θυσία και το ήθος του έχει το δικαίωμα να κρίνει εμάς για όσα εμείς πράξαμε ή έχουμε παραλείψει να πράξουμε για την υπεράσπιση της Πατρίδας, της εθνικής ελευθερίας και της Δημοκρατίας.

Γι' αυτό, απευθύνω τον πρώτο λόγο στα αδέρφια του, στους αγαπητούς φίλους Κώστα και Σπύρο και στην αγαπητή Χρυστάλλα, καθώς και στους συγγενείς του Ανδρέα που από τον Ιούλιο του 1974 έζησαν το δράμα της αβεβαιότητας για την τύχη του, μαζί με τις άηλες χιλιάδες συγγενών των Αγνοουμένων μας.

Να νιώθετε περήφανοι και να βρίσκετε παρηγοριά στην επίγνωση ότι συναριθμείτε στην οικογένειά σας ένα ξεχωριστό μέλος στους ξεχωριστούς, γιατί τον κοσμούνε όλες οι αρετές που τον δικαιώνουν, ως άνθρωπο, ως Έλληνα, ως Κύπριο πατριώτη, ως αγωνιστή. Να νιώθετε ευτυχισμένοι και να βρίσκετε παραμυθία ότι ευτυχήσατε να ζήσετε μαζί και δίπλα σ' ένα τέτοιο άνθρωπο, έστω και στα λίγα χρόνια από την άνδρωσή του μέχρι την ημέρα που χάθηκε. Γιατί στη ζωή σημασία δεν έχει τόσο πόσα χρόνια ζούμε, αλλά το πόσο περιεχόμενο δίνουμε στη ζωή μας, με πόση ένταση και με πόση συνέπεια καθορίζουμε την πορεία μας και την προσήλωσή μας σε αρχές, σε ήθος, σε αρετή, σε αγνά ιδανικά.

Για μας τους Έλληνες της Κύπρου δεν υπάρχει ευγενέστερο ιδανικό από την πίστη στην ελευθερία και από την αφοσίωση στην Πατρίδα. Το αρχέγονο ρητό, η πανάρχαια εντολή του Ελληνισμού «εις οίωνα άριστος αμύνεσθαι περί πάτρης», που κληρονόμησε από τον ηρωομάρτυρα της ΕΟΚΑ 1955-59 πατέρα του, από τη Συρκανιά Κυθρέας, Σπύρο Χ' Γιακουμή, ήταν ο άξονας της ζωής του Ανδρέα. Σε αυτό πίστεψε με θέρμη και με ένταση και αυτό είχε ως φωτοδοτή που καθόριζε τη ζωή του και την πορεία του.

Γεννημένος να ζει ελεύθερος και υπερήφανος, ο ηρωομάρτυρας Σπύρος Χ' Γιακουμής μυήθηκε το 1955 στις τάξεις της ΕΟΚΑ και ανάλαβε ως σύνδεσμος και τροφοδότης των αντάρτικων ομάδων του Πενταδακτύλιου μέχρι τις 16 του Οκτώβρη το 1958, όπου μετά από βάνουσα, απαξιωτικά για το ανθρώπινο γένος βασανιστήρια από Άγγλους στρατιώτες και Τούρκους επικουρικούς, παρέδωσε το πνεύμα του πιστός στον όρκο του «... εις το όνομα της Αγίας, Ομοουσίου και Αδιαιρέτου Τριάδας ότι, συλλημβανόμενος θα τηρήσει απόλυτον εχεμύθειαν τόσοσν επί των μυστικών της Οργανώσεως όσον και επί των ονομάτων των συμμαχητών του, έστω και αν βασανισθεί δια να ομολογήσει».

Ο Ανδρέας, απόφοιτος της Γεωργικής Σχολής Μόρφου, πήρε απαλλογή μετά την κατάταξή του το 1972 από την Εθνική Φρουρά, ως ο μεγαλύτερος υιός και προστάτης της οικογένειάς του ένεκα της θυσίας του πατέρα του. Ορφανός από πατέρα από τα τέσσερά του χρόνια, έμαθε να σηκώνει αγόγγυστα τις ευθύνες. Με έργα και με λόγια αποδείχτηκε συνεπής στην αρχή και στον κανόνα ζωής που ο ίδιος, με εθελούσια επιλογή, διάλεξε ως κανόνα της ζωής του και έτσι αγωνίστηκε και θυσίαστηκε.

Στις 22 Ιουλίου 1974 βρισκόταν μαζί με άλλους συγχωριανούς του στον Κεφαλόβρυσο της Κυθρέας. Την ώρα που διάλεγε να ανταποκριθεί αμέσως στο κάλεσμα των

εθνοφρουρών που ζητούσαν βοήθεια για να μεταφέρουν τραυματίες από το πεδίο της μάχης στην Κερύνεια, ενεργούσε απόλυτα σύμφωνα με τον κανόνα ζωής που ο ίδιος είχε τάξει και συμπύκνωσε στη στιγμή της απόφασής του όλη την ιστορία και όλο το μεγαλείο του Ελληνισμού, έτσι που και αν ακόμα ζούσε χίλια χρόνια, αυτή θα ήταν πάντα η πιο όμορφή του ώρα. Από τότε τ' όνομά του προστέθηκε στο μακρύ κατάλογο των Αγνοουμένων μας. Η πράξη του είναι ο αψευδής μάρτυρας ότι θυσίασε τη ζωή του στην υπηρεσία της Πατρίδας " τοις κείνων ρήμασι πειθόμενος " και στην υπεράσπιση της πατρογονικής γης.

Ο πόλεμος έκοψε πρόωρα το νήμα της ζωής του Ανδρέα στα είκοσί του χρόνια . Στέρπησε από τον ίδιο τη χαρά να φτιάξει τη δική του οικογένεια και στέρπησε από την ηρωίδα μάνα του Ειρήνη το μεγαλύτερο από τα τέσσερα παιδιά της. Μετά την τραγική θυσία του άνδρα της, έκλαψε και το χαμό του πρώτου παιδιού της χωρίς να μπορέσει ν' απευθύνει το ύστατο χαιρε, καθότι πέθανε στην προσφυγιά με τη σκληρή αβεβαιότητα και τον καημό του Αγνοούμενου Ανδρέα. Η γλυκύτατη μητέρα του Ειρήνη, αναλαμβάνοντας μόνη της το δύσκολο έργο της ανατροφής τεσσάρων παιδιών, αντλώντας όλη τη δύναμη της ψυχής της, έλεγε μετά την ταφή του νεκρού άνδρα της: " Είμαι υπερήφανη για τον άνδρα μου. Χαλάλι της Ελλάδας και της Κύπρου και της Πατρίδας...". Η Ειρήνη, τούτη τη στιγμή, από εκεί που μας παρακολούθει και μας νιώθει, μπορεί να αισθάνεται μεταθανάτιως δικαιωμένη και για τον πρωτότοκο υιό της. Στην ιστορία του Ανδρέα αντανakήται η ιστορία και η δοκιμασία χιλιάδων οικογενειών, που το μαύρο εκείνο καλοκαίρι του 1974 βίωσαν με ιδιαίτερα επώδυνο τρόπο τα τραγικά γεγονότα του πραξικοπήματος και της εισβολής.

Όμως, ο εχθρός έχει περάσει. Και μένει στην Κύπρο, ως επιδρομέας και κατακτητής για 33 ολόκληρα χρόνια. Και εμείς οι προδομένοι και αδικημένοι Έλληνες της Κύπρου αναζητούμε το στοιχειώδες, το φυσικό και αυτονόητο δικαίωμα να ζούμε ελεύθεροι σε μια επανενωμένη πατρίδα χωρίς στρατούς κατοχής, χωρίς εποίκους, χωρίς τα τείχη της διαίρεσης, χωρίς πρόσφυγες, αγνοούμενους και εγκλωβισμένους. Αναζητούμε την απλή δικαιοσύνη και την απλή δικαίωση, μάλιστα τώρα και ως Ευρωπαίοι πολίτες.

Παραμένουμε προσηλωμένοι και δεσμευμένοι σε μια ήυση, η οποία θα βασίζεται στα ψηφίσματα του ΟΗΕ, αληθιά και στις αρχές και αξίες πάνω στις οποίες εδράζεται η Ε.Ε., που θα φέρει την ελευθερία και την επανένωση της πατρίδας μας, που θα είναι δίκαιη, ηθιουργική και βιώσιμη και θα καθιστά πραγματικότητα την ειρηνική συμβίωση των δυο κοινοτήτων στην Κύπρο, την κοινωνική και οικονομική ενότητα και δεν θα καθιερώνει το διαχωρισμό των κοινοτήτων και των θεσμών, μια πατρίδα που θα προσφέρει γαλήνη και ευτυχία σ' όλους τους νόμιμους κατοίκους της.

Ευθύνη όλων μας είναι να αγωνισθούμε για αυτά που δικαιούμαστε και για αυτά που μας ανήκουν. Ευθυνόμαστε να μοχθήσουμε έτσι ώστε να παραδώσουμε στην επό-

μενη και στις επόμενες γενεές μια πατρίδα ελεύθερη, απαλλαγμένη από διαχωριστικές γραμμές και στρατούς κατοχής. Και αυτό το χρέος θα εκπληρωθεί με ενότητα, συμπαγή ομοψυχία, που στο παρελθόν ήταν ζητούμενο ιδεατό, πίστη, ουσιπάτευση του απανταχού Ελληνισμού αλλά και όσων αγαπούν πραγματικά την ειρήνη, τη δικαιοσύνη και την ελευθερία.

Ανδρέα, άξιο τέκνο του Ήρωα πατέρα σου και της ηρώιδας της ζωής μάνας σου Ειρήνης, δρασκελίσεις το κατώφλι του θανάτου, ανέπαφος από το πέπλο της εφήμερης πλάνης και της ανθρώπινης ματαιοδοξίας. Εισήλθες όρθιος στον κόσμο της Αθανασίας. Παρέμεινες νέος και ανέγγικτος από το χρόνο, ελεύθερος όπως εσύ επέλεξες και αιώνια δεμένος με το γενετικό κώδικα του γένους των Ελλήνων, άξιος γιός της Κύπρου μας. Προσδοκούμε την ώρα που θα επιστρέψουμε στην αγαπημένη μας Κυθρέα, για να ανεγείρουμε ξανά στο Κεφαλήβρυσσο την προτομή του ηρωομάρτυρα πατέρα σου και να προσθέσουμε με ανεξίτηλα γράμματα και το δικό σου όνομα, καθώς και των άλλων Ηρώων μας. Έρχονται στο νου, αυτή την ώρα του αποχαιρετισμού, τα λόγια από τον Επιτάφιο του Περικλέους: " Το Εύδαιμον το Ελεύθερον, το δε Ελεύθερον το Εύψυχον".

Ας είναι αιωνία η μνήμη και η δόξα σου!

Ο θαυμασμός και η αγάπη μας θα σε συνοδεύουν για πάντα!»

Τον ήρωα εκ μέρους της οικογένειας αποχαιρέτησε η αδελφή του Χρυστάλλα Καμπούρη

≤ Αντρίκκο μου, αδελφέ μου

Με πόνο ψυχής σε καλωσορίζω, όχι στη Κυθρέα, αλλά στην Αγ. Βαρβάρα όπου η μοίρα μας έριξε μετά τη προσφυγιά. Και είμαστε όλοι εδώ, όσοι απομείναμε. Εμείς τ' αδελφία σου, με τις οικογένειές μας, οι συγγενείς μας, οι συγχωριανοί μας από τη Κυθρέα, οι συγχωριανοί μας από την Αγ. Βαρβάρα, γνωστοί και φίλοι.

Λείπουν όμως και αρκετοί, αδελφέ μου. Λείπει η μάνα μας που δεν άντεξε να σε περιμένει και έφυγε πριν 3½ χρόνια με τον καημό σου και τη πίκρα στην καρδιά της, γιατί δεν έμαθε τι απέγινες.

Έφυγες νωρίς, αδελφέ μου. Δεν χάρηκες τη ζωή σου. Δεν σε χαρήκαμε, ούτε εσύ εμάς. Παρά το νεαρό της ηλικίας σου, ήσουν πολύ ώριμος. Σου άρεσαν τα τριαντάφυλλα και ήθελες να δημιουργήσεις θερμοκήπια για να τα καλλιεργείς. Δεν πρόλαβες να πραγματοποιήσεις το όνειρό σου.

Ήσουν ολιγομίλητος, καθοσυνάτος και παρορμητικός συνάμα. Γι αυτό έκανες ό,τι έκανες. Δρασκελίσεις, σκύβοντας το μικρό ξωπόρτι της αυλής μας και στο άκουσμα της φωνής της μάνας μας «πού πάεις γιε μου», της απάντησες «μέχρι τον Κεφαλήβρυσσο». Πήγες στον Κεφαλήβρυσσο. Όμως η νεανική σου ψυχή, σ' έσπρωξε να πάς με άλλους ήβέντες να βοηθήσεις στη μεταφορά τραυματιών.

Δεν σκέφτηκες ότι δεν ήξερες από όπλα. Δεν σκέφτηκες τη μάνα μας, που μόνη της μας μεγάλωνε. Δεν σκέφτηκες εμάς που σε είχαμε ανάγκη, γιατί ήσουν ο προστάτης μας.

Μετά από ένα μήνα πήραμε και εμείς το δρόμο της προσφυγιάς. Και τότε πήρε τη θέση σου ο Κωστής. Και στάθηκε δίπλα στη μάνα μας και τη βοήθησε να ορθοποδήσει μετά το δεύτερο και πιο δυνατό κτύπημα που τη βρήκε.

Τα καταφέραμε, αδελφέ μου, και επιβιώσαμε, όπως όλος ο κόσμος. Φτιάξαμε τις δικές μας οικογένειες και αποκατασταθήκαμε επαγγελματικά. Όμως, αδελφέ μου, δεν σταματήσαμε να ψάχνουμε για σένα. Δεν σε ξεχάσαμε, Σε κάθε μας βήμα ήσουν δίπλα μας, κοντά μας, στη σκέψη μας, στις χαρές και στις λύπες μας.

Θέλω να ξέρεις, αδελφέ μου, ότι θα ζεις πάντα στις καρδιές μας και ότι άηθοι τρεις λεβέντες, σαν εσένα, φέρουν το όνομά σου.

Η μόνη μου παρηγοριά είναι ότι η ψυχή σου φτερούγισε στον ουρανό χωρίς να βασανιστεί το σώμα σου, όπως του πατέρα μας. Δεν ξέρω, αδελφέ μου, αν σε αναγνώρισε και σε προϋπάντησε ο πατέρας, που δεν γνωρίσαμε, Είμαι όμως σίγουρη ότι εσύ προϋπάντησες τη μάνα μας και εδώ και 3½ χρόνια είσατε και οι τρεις μαζί.

Έχω τόσα ποηδιά να σου πω, Όμως τώρα θα μπορώ να σου μιλήω, γιατί ξέρω πού θα είσαι. Από σήμερα θα είμαστε πιο ήρεμοι, γιατί ξέρουμε ότι, εκεί κοντά στη μάνα μας, που σε λίγο θα τοποθετήσουμε τα λείψανα σου, θα αναπαυθείς, αδελφέ μου. Θα είσαι πια κοντά μας, ελεύθερος και όχι εγκλωβισμένος στα χέρια του Τούρκου κατακτητή. Θα μπορούμε να σου ανάβουμε ένα καντήλι και να σε μνημονεύουμε στην εκκλησία μέχρι να έλθει και η δική μας ώρα να φύγουμε απ' αυτό το μάταιο κόσμο

Να μας περιμένετε, αδελφέ μου. Κάποια μέρα θα ανταμωθούμε. Καλή Αντάμωση.

Αιωνία σου η μνήμη.

Καλό Παράδεισο, αδελφέ μου!»

Ο Δήμαρχος τα Σωματεία, οι Οργανώσεις της Κυθρέας, οι συγχωριανοί και οι φίλοι από την προσφυγιά, συνόδεψαν τα οστά του ήρωα στον οικογενειακό τάφο, στην προσωρινή του κατοικία, στην Αγία Βαρβάρα.

Ο Αντρέας από τις 19 του Αυγούστου συντροφεύει την αγαπημένη του μητέρα Ειρήνη μέχρι την επιστροφή στην Κυθρέα, που θα σμίξουν με τον ηρωομάρτυρα πατέρα και σύζυγο Σπύρο Χ'Γιακουμή οι τρεις ήρωες της Κυθρέας!